

DECYZJA RADY (UE) 2023/2528

z dnia 9 października 2023 r.

w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 148 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Państwa członkowskie i Unia, mając na względzie osiągnięcie określonych w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) celów, jakimi są pełne zatrudnienie i postęp społeczny, zrównoważony wzrost, wysoki poziom ochrony i poprawa jakości środowiska, mają działać w kierunku wypracowania skoordynowanej strategii na rzecz zatrudnienia, a w szczególności na rzecz wspierania wysokiego poziomu kwalifikacji i wyszkolenia pracowników i ich zdolności do dostosowywania się oraz wspierania rynków pracy zorientowanych na przyszłość i reagujących na zmiany gospodarcze. Państwa członkowskie mają uznawać wspieranie zatrudnienia za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynować swoje działania w tym względzie w ramach Rady, uwzględniając krajowe praktyki związane z funkcjami partnerów społecznych.
- (2) Zadaniem Unii jest zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji, wspieranie sprawiedliwości społecznej i ochrony socjalnej, równości kobiet i mężczyzn, solidarności między pokoleniami oraz ochrony praw dziecka, jak określono w art. 3 TUE. Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia ma brać pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem ubóstwa i wykluczenia społecznego, z wysokim poziomem kształcenia i szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego, jak określono w art. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (3) Zgodnie z TFUE Unia opracowała i wdrożyła instrumenty koordynacji polityki w dziedzinie polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia. Do instrumentów tych należą określone w załączniku do decyzji Rady (UE) 2022/2296 ⁽⁴⁾ wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich (zwane dalej „wytycznymi”) wraz z określonymi w zaleceniu Rady (UE) 2015/1184 ⁽⁵⁾ ogólnymi wytycznymi dotyczącymi polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii – wspólnie stanowią one zintegrowane wytyczne. Zintegrowane wytyczne mają stanowić wskazówki przy realizacji polityki w państwach członkowskich i w Unii, odzwierciedlając współzależności między państwami członkowskimi. Otrzymany w ten sposób zestaw skoordynowanych polityk i reform unijnych i krajowych ma dać odpowiednią kombinację ogólnie zrównoważonych polityk gospodarczych, polityk zatrudnienia i polityk społecznych o pozytywnym efekcie rozlania dla rynków pracy i ogółu społeczeństwa i stanowić skuteczną reakcję na średnio- i długoterminowe wyzwania, a także skutki kryzysów, takich jak pandemia COVID-19, niedawna rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i rosnące koszty utrzymania.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 13 września 2023 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Opinia z dnia 20 września 2023 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽³⁾ Opinia z dnia 11 lipca 2023 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽⁴⁾ Decyzja Rady (UE) 2022/2296 z dnia 21 listopada 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich (Dz.U. L 304 z 24.11.2022, s. 67).

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady (UE) 2015/1184 z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii Europejskiej (Dz.U. L 192 z 18.7.2015, s. 27).

- (4) Z myślą o zwiększeniu postępu gospodarczego i społecznego, wspieraniu zielonej i cyfrowej transformacji, wzmocnieniu bazy przemysłowej Unii i zapewnieniu sprzyjających włączeniu, konkurencyjnych i odpornych rynków pracy w Unii państwa członkowskie powinny rozwiązać problemy niedoborów pracowników i umiejętności oraz propagować wysokiej jakości kształcenie, szkolenie, ukierunkowany na przyszłość system kształcenia i szkolenia zawodowego, podnoszenie kwalifikacji i zmianę kwalifikacji przez całe życie, a także skuteczne aktywne polityki rynku pracy oraz lepsze możliwości kariery zawodowej przez wzmocnienie powiązań pomiędzy systemem kształcenia a rynkiem pracy i uznawanie umiejętności, wiedzy i kompetencji nabywanych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
- (5) Wytyczne są spójne z paktem stabilności i wzrostu, obowiązującymi przepisami Unii oraz jej różnymi inicjatywami, takimi jak zalecenia Rady z 14 czerwca 2021 r. ⁽⁶⁾, z 29 listopada 2021 r. ⁽⁷⁾, 5 kwietnia 2022 r. ⁽⁸⁾, 16 czerwca 2022 r. ⁽⁹⁾, 28 listopada 2022 r. ⁽¹⁰⁾, 8 grudnia 2022 r. ⁽¹¹⁾ i 30 stycznia 2023 r. ⁽¹²⁾, zalecenie Komisji (UE) 2021/402 ⁽¹³⁾, rezolucja Rady z 26 lutego 2021 r. ⁽¹⁴⁾, komunikaty Komisji: Budowanie gospodarki służącej ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej ⁽¹⁵⁾; Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027 ⁽¹⁶⁾; Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 ⁽¹⁷⁾; Pakiet dotyczący zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami ⁽¹⁸⁾; Europejska strategia w dziedzinie opieki ⁽¹⁹⁾; Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej ⁽²⁰⁾; w sprawie wzmocnienia dialogu społecznego w Unii Europejskiej ⁽²¹⁾; Lepsza ocena skutków dystrybucyjnych polityki państw członkowskich ⁽²²⁾; decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2316 ⁽²³⁾ i (UE) 2023/936 ⁽²⁴⁾ y, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041 ⁽²⁵⁾, (UE) 2022/2381 ⁽²⁶⁾ oraz UE) 2023/970 ⁽²⁷⁾.

⁽⁶⁾ Zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci (Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14).

⁽⁷⁾ Zalecenie Rady z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie podejść uwzględniających kształcenie mieszane na rzecz wysokiej jakości i włączającego szkolnictwa podstawowego i średniego (Dz.U. C 504 z 14.12.2021, s. 21).

⁽⁸⁾ Zalecenie Rady z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie tworzenia powiązań na rzecz skutecznej europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (Dz.U. C 160 z 13.4.2022, s. 1).

⁽⁹⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 10), zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie indywidualnych rachunków szkoleniowych (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 26), zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35) oraz zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Zalecenie Rady z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie dróg do sukcesu szkolnego, zastępujące zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki (Dz.U. C 469 z 9.12.2022, s. 1).

⁽¹¹⁾ Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej (Dz.U. C 476 z 15.12.2022, s. 1) oraz zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: cele barcelońskie na 2030 r. (Dz.U. C 484 z 20.12.2022, s. 1).

⁽¹²⁾ Zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1).

⁽¹³⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2021/402 z dnia 4 marca 2021 r. w sprawie skutecznego aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (EASE) (Dz.U. L 80 z 8.3.2021, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1).

⁽¹⁵⁾ COM(2021) 778 final.

⁽¹⁶⁾ COM(2020) 624 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2021) 101 final.

⁽¹⁸⁾ Pakiet dotyczący zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami służący poprawie ich wyników na rynku pracy – zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne – Komisja Europejska (europa.eu).

⁽¹⁹⁾ COM(2022) 440 final.

⁽²⁰⁾ COM(2023) 62 final.

⁽²¹⁾ COM(2023) 38 oraz 40 final.

⁽²²⁾ COM(2022) 494 final.

⁽²³⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2316 z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Roku Młodzieży (2022) (Dz.U. L 462 z 28.12.2021, s. 1).

⁽²⁴⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/936 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie Europejskiego Roku Umiejętności (Dz.U. L 125 z 11.5.2023, s. 1).

⁽²⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej (Dz.U. L 275 z 25.10.2022, s. 33).

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2381 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów spółek giełdowych oraz powiązanych środków (Dz.U. L 315 z 7.12.2022, s. 44).

⁽²⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/970 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania (Dz.U. L 132 z 17.5.2023, s. 21).

- (6) W ramach europejskiego semestru połączono ze sobą różne instrumenty, tworząc nadrzędne ramy zintegrowanej wielostronnej koordynacji i nadzoru polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w obrębie Unii. Dążąc do zrównoważenia środowiskowego, wydajności, sprawiedliwości i stabilności makroekonomicznej, w ramach europejskiego semestru uwzględniono zasady Europejskiego filaru praw socjalnych oraz jego narzędzie monitorowania, tj. tablicę wskaźników społecznych, a ponadto przewidziano zdecydowane zaangażowanie partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron. Dzięki temu podejściu wspierana jest również realizacja celów zrównoważonego rozwoju. Polityka Unii i państw członkowskich w dziedzinie gospodarki i zatrudnienia powinna iść w parze ze sprawiedliwym przejściem Unii na neutralną klimatycznie, zrównoważoną środowiskowo i cyfrową gospodarkę, zwiększać konkurencyjność, gwarantować odpowiednie warunki pracy, wspierać innowacje, promować sprawiedliwość społeczną, równość szans oraz pozytywną konwergencję społeczno-gospodarczą oraz eliminować nierówności i dysproporcje regionalne.
- (7) Zmiana klimatu i inne wyzwania związane ze środowiskiem, potrzeba zapewnienia sprawiedliwej zielonej transformacji, dążenie do niezależności energetycznej, zwiększona konkurencyjność przemysłu o zerowej emisji netto oraz potrzeba zapewnienia otwartej strategicznej autonomii Europy, a także rozwoju cyfryzacji, sztucznej inteligencji i gospodarki platformowej, wzrost wymiaru telepracy i zmiany demograficzne głęboko przekształcają unijne gospodarki i społeczeństwa. Unia i jej państwa członkowskie powinny – we współpracy – skutecznie i proaktywnie odpowiadać na takie zmiany strukturalne i w razie potrzeby dostosowywać istniejące systemy, uznając ścisłą współzależność gospodarek i rynków pracy państw członkowskich, oraz odnośne polityki. Wymaga to skoordynowanych, ambitnych i skutecznych działań politycznych zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym oraz uznania przy tym roli partnerów społecznych, zgodnie z postanowieniami TFUE i unijnymi przepisami dotyczącymi zarządzania gospodarczego. Konieczne jest również uwzględnienie Europejskiego filaru praw socjalnych. Wśród takich działań politycznych powinny znaleźć się: stymulowanie zrównoważonych inwestycji, odnowienie zobowiązania na rzecz przeprowadzenia w odpowiedniej kolejności reform przyczyniających się do przyspieszenia zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, tworzenie dobrej jakości miejsc pracy, zwiększanie produktywności, zapewnienie odpowiednich warunków pracy, spójności społecznej i terytorialnej, pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej, odporności i odpowiedzialności budżetowej.

Jak stwierdzono w zaleceniu Rady z 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju, systematyczne włączanie wymiaru kształcenia i szkolenia do innych polityk związanych z transformacją ekologiczną i zrównoważonym rozwojem w perspektywie uczenia się przez całe życie może wspierać wdrażanie tych polityk. Należy zapewnić wsparcie w ramach istniejących unijnych programów finansowania, w szczególności z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽²⁸⁾ oraz z funduszy polityki spójności, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 ⁽²⁹⁾ oraz z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego regulowanego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 ⁽³⁰⁾, a także z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 ⁽³¹⁾. Działania polityczne powinny łączyć środki po stronie podaży i popytu oraz uwzględniać wpływ takich środków na gospodarkę, środowisko, zatrudnienie oraz społeczeństwo.

- (8) W Europejskim filarze praw socjalnych ogłoszonym przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w listopadzie 2017 r. ⁽³²⁾ określono dwadzieścia zasad i praw mających na celu wspieranie dobrze funkcjonujących i sprawiedliwych rynków pracy i systemów opieki społecznej, w trzech kategoriach: równe szanse i dostęp do zatrudnienia; sprawiedliwe warunki pracy; ochrona socjalna i włączenie społeczne. Wyznaczają one Unii strategiczny kierunek, gwarantując, że transformacja w kierunku neutralności klimatycznej, zrównoważoności środowiskowej, cyfryzacji i wpływu zmian demograficznych będzie sprawiedliwa i uczciwa pod względem społecznym i pozwoli utrzymać spójność terytorialną. Europejski filar praw socjalnych, wraz z towarzyszącą mu tablicą wskaźników społecznych, stanowi ramy odniesienia, które pozwalają monitorować wyniki państw członkowskich, jeśli chodzi o zatrudnienie

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

⁽³²⁾ Międzyinstytucjonalna proklamacja Europejskiego filaru praw socjalnych (Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10).

i sytuację społeczną, stymulować reformy i inwestycje na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz godzić aspekt społeczny z rynkowym w dzisiejszej nowoczesnej gospodarce, m.in. przez promowanie gospodarki społecznej. 4 marca 2021 r. Komisja przedstawiła plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych (zwany dalej „planem działania”), obejmujący ambitne, a jednocześnie realistyczne główne cele unijne w obszarze zwiększenia zatrudnienia, umiejętności oraz przeciwdziałania ubóstwu oraz uzupełniające cele cząstkowe na 2030 r., a także zmienioną tablicę wskaźników społecznych.

- (9) 8 maja 2021 r., na Szczycie Społecznym w Porto, szefowie państw lub rządów uznali, że wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych wzmocni dążenie Unii do cyfrowej, zielonej i sprawiedliwej transformacji oraz przyczyni się do osiągnięcia pozytywnej konwergencji społecznej i gospodarczej oraz sprostania wyzwaniom demograficznym. Podkreślili oni, że podstawę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności stanowią wymiar socjalny, dialog społeczny i aktywne zaangażowanie partnerów społecznych; z zadowoleniem przyjęli nowe główne cele Unii. Potwierdzili oni swoją determinację, jak zapisano w programie strategicznym Rady Europejskiej na lata 2019-2024, by dalej pogłębiać wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych na szczeblu unijnym i krajowym, z należyтым uwzględnieniem stosownych kompetencji i zasad pomocniczości i proporcjonalności. Wreszcie podkreślili oni znaczenie ścisłego monitorowania, w tym na najwyższym szczeblu, postępów osiągniętych we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych i głównych celów Unii na 2030 r.
- (10) W dniu 8 maja 2021 r. na szczycie dotyczącym spraw społecznych w Porto, szefowie państw lub rządów uznali Europejskioraz członkowie Rady Europejskiej na posiedzeniu w czerwcu 2021 r. z zadowoleniem przyjęli główne cele Unii na 2030 r. w zakresie zatrudnienia (co najmniej 78 % ludności w wieku 20–64 lat powinno mieć zatrudnienie), umiejętności (co najmniej 60 % wszystkich dorosłych powinno co roku uczestniczyć w szkoleniach) i ograniczania ubóstwa (zmniejszenie o co najmniej 15 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym pięć milionów dzieci); cele te będą pomocne, podobnie jak tablica wskaźników społecznych, w monitorowaniu postępów we wdrażaniu zasad Europejskiego filaru praw socjalnych w ramach koordynacji strategii politycznej semestru europejskiego. Na szczycie dotyczącym spraw społecznych w Porto wezwano ponadto państwa członkowskie do wyznaczenia ambitnych celów krajowych, które – z należyтым uwzględnieniem pozycji wyjściowej każdego państwa – powinny stanowić odpowiedni wkład w osiągnięcie głównych celów Unii na 2030 r. W okresie od września 2021 r. do czerwca 2022 r., państwa członkowskie przedstawiły na zaproszenie Komisji swoje cele krajowe. W czerwcu 2022 r. na posiedzeniu Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów (EPSCO), ministrowie podkreślili, jak istotne jest uważne monitorowanie postępów we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych i w osiąganiu głównych celów Unii na 2030 r. W związku z tym cele krajowe są teraz ujęte we wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu na 2023 r., a następnie zostaną włączone do narzędzi monitorowania w ramach europejskiego semestru. Organy doradcze Rady EPSCO sfinalizowały ponadto główne postulaty, które mają stanowić wkład w debatę w ramach europejskiego semestru na czerwcowym posiedzeniu Rady EPSCO w 2023 r. na temat możliwych ram służących wzmocnieniu oceny i monitorowania zagrożeń dla pozytywnej konwergencji społecznej w Unii.
- (11) W następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę Rada Europejska w swoich konkluzjach z 24 lutego 2022 r. potępiła działania Rosji, które mają na celu osłabienie bezpieczeństwa i stabilności w Europie i na świecie, oraz wyraziła solidarność z narodem ukraińskim, zwracając uwagę na naruszenie prawa międzynarodowego i zasad Karty Narodów Zjednoczonych przez Rosję. W obecnej sytuacji tymczasowa ochrona, przyznana decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382 ⁽³³⁾, zapewnia szybką i skuteczną pomoc w państwach Unii osobom przesiedlonym uciekającym przed rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie i umożliwia takim osobom przesiedlonym korzystanie z minimalnych praw w całej Unii, które zapewniają odpowiedni poziom ochrony. Wysiedleńcy z Ukrainy, uczestnicząc w unijnych rynkach pracy, mogą przyczynić się do wzmocnienia gospodarki Unii oraz do wsparcia swojego kraju i jego mieszkańców. Nabyte przez nich doświadczenie i umiejętności mogą w przyszłości przyczynić się do odbudowy Ukrainy. W przypadku dzieci i nastolatków bez opieki tymczasowa ochrona zapewnia prawo do opieki prawnej oraz umożliwia korzystanie z edukacji i placówek opieki. Państwa członkowskie powinny angażować partnerów społecznych w opracowywanie, wdrażanie i ocenę środków politycznych podejmowanych w obliczu wyzwań w zakresie zatrudnienia i umiejętności, w tym uznawania kwalifikacji, wynikających z rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Partnerzy społeczni odgrywają kluczową rolę w łagodzeniu skutków wojny, jeśli chodzi o utrzymanie zatrudnienia i produkcji.

⁽³³⁾ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz.U. L 71 z 4.3.2022, s. 1).

- (12) Reformy rynku pracy, w tym krajowe mechanizmy ustalania wynagrodzenia, powinny być zgodne z krajowymi praktykami dialogu społecznego i autonomią partnerów społecznych. Pozwoli to zapewnić godziwe wynagrodzenie umożliwiające godny poziom życia i trwały wzrost gospodarczy oraz pozytywną konwergencję społeczno-gospodarczą. Takie reformy powinny umożliwić szerokie uwzględnianie czynników społeczno-gospodarczych, w tym poprawę w zakresie zrównoważoności, konkurencyjności, innowacji, wysokiej jakości miejsc pracy, warunków pracy, zmniejszania ubóstwa pracujących, edukacji, szkoleń i umiejętności, zdrowia publicznego, ochrony socjalnej i włączenia społecznego oraz realnych dochodów. W tym względzie Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne fundusze unijne wspierają państwa członkowskie we wdrażaniu reform i inwestycji, które są zgodne z priorytetami Unii, dzięki czemu gospodarki Unii i społeczeństwa stają się bardziej zrównoważone, odporne i lepiej przygotowane na zieloną i cyfrową transformację w zmieniającym się kontekście, który nastąpił po pandemii COVID-19. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie jeszcze bardziej pogłębiła istniejące wcześniej problemy społeczno-gospodarcze. Państwa członkowskie i Unia powinny nie ustawać w łagodzeniu skutków społecznych, gospodarczych oraz skutków dla zatrudnienia oraz powinny zapewniać sprawiedliwy i uczciwy pod względem społecznym charakter transformacji, zważywszy również na to, że większa otwarta strategiczna autonomia i przyspieszona zielona transformacja pomogą zmniejszyć zależność od importu energii i innych strategicznych produktów i technologii, w szczególności z Rosji. Konieczne jest wzmocnienie odporności oraz dążenie do integracyjnego i odpornego społeczeństwa, zapewniającego ludziom ochronę, a także możliwość przewidywania zmian i zarządzania nimi oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym.

Jak podkreślono m.in. w zaleceniu Komisji (UE) 2021/402 oraz zaleceniu Rady z 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej, aby wspierać przesunięcia na rynku pracy, również w kontekście zielonej i cyfrowej transformacji, potrzebny jest spójny zestaw aktywnych polityk rynku pracy obejmujących tymczasowe i ukierunkowane zachęty do zatrudniania i zmiany pracy, polityki w zakresie umiejętności, w tym uczenie się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju oraz ukierunkowane, skuteczne i elastyczne usługi w zakresie zatrudnienia. Należy zapewnić godne warunki pracy, w tym bezpieczeństwo i higienę pracy, oraz zdrowie fizyczne i psychiczne pracowników.

- (13) Należy zwalczać wszelkie formy dyskryminacji, dbać o równouprawnienie płci i wspierać zatrudnienie ludzi młodych. Należy również zapewnić każdemu równy dostęp i równe szanse oraz ograniczyć ubóstwo i wykluczenie społeczne, zwłaszcza dzieci, osób z niepełnosprawnościami i Romów, w szczególności przez zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynków pracy oraz odpowiednich i włączających systemów zabezpieczenia społecznego, określonych w zaleceniu Rady z 8 listopada 2019 r. i zaleceniu Rady z 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie⁽³⁴⁾, a także przez usunięcie przeszkód utrudniających włączające, ukierunkowane na przyszłość kształcenie, szkolenie, uczenie się przez całe życie oraz uczestnictwo w rynku pracy, m.in. w drodze inwestycji we wczesną edukację i opiekę nad dziećmi, zgodnie z europejską gwarancją dla dzieci i zaleceniem Rady w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: cele barcelońskie na 2030 r., oraz inwestycji w umiejętności cyfrowe i ekologiczne, zgodnie z Planem działania w dziedzinie edukacji cyfrowej i zaleceniem Rady w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju, a także z zaleceniem Rady w sprawie dróg do sukcesu szkolnego. Szczególne znaczenie, również w kontekście potencjalnych przyszłych zagrożeń dla zdrowia oraz starzejących się społeczeństw, ma terminowy i równy dostęp do niedrogiej i dobrej opieki długoterminowej, zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej, oraz do usług opieki zdrowotnej, w tym profilaktyki i promocji opieki zdrowotnej.

Należy dalej wykorzystywać potencjał osób z niepełnosprawnościami w zakresie przyczyniania się do wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego, zgodnie ze strategią na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami⁽³⁵⁾, w której zwrócono się do państw członkowskich o ustanowienie celów w zakresie zatrudnienia i kształcenia dorosłych z myślą o osobach z niepełnosprawnościami. Nowe technologie i ewoluujące miejsca pracy w całej Unii pozwalają na bardziej elastyczną organizację pracy, a także lepszą wydajność i równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, a jednocześnie przyczyniają się do realizacji zobowiązań Unii w zakresie ochrony środowiska. Rozwój ten wiąże się również z nowymi wyzwaniami dla rynków pracy mającymi wpływ na warunki pracy obywateli, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz dostęp do ochrony socjalnej pracowników. Państwa członkowskie powinny zadbać o to, by nowe formy organizacji pracy przekładały się na wysokiej jakości miejsca pracy i zdrowe miejsca zatrudnienia; powinny jednocześnie zachować ustanowione prawa pracownicze i socjalne oraz wzmocnić europejski model społeczny.

⁽³⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1).

⁽³⁵⁾ COM(2021) 101 final.

- (14) Zintegrowane wytyczne powinny stanowić podstawę zaleceń dla poszczególnych krajów, jakie Rada może kierować do państw członkowskich. Państwa członkowskie mają w pełni wykorzystać swoje zasoby REACT-EU przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 ⁽³⁶⁾, które przeznaczone są na zwiększenie wsparcia dla funduszy polityki spójności na lata 2014–2020 i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) do 2023 r. Ze względu na obecny kryzys ukraiński rozporządzenie (UE) 2020/2221 zostało dodatkowo uzupełnione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/562 ⁽³⁷⁾, wprowadzono zmiany do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ⁽³⁸⁾ dotyczące zwiększenia płatności zaliczkowych na rzecz REACT-EU oraz wprowadzono nową stawkę jednostkową, aby pomóc przyspieszyć integrację osób opuszczających Ukrainę i wjeżdżających do Unii, jak przewidziano w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/613 ⁽³⁹⁾.

Ponadto w okresie programowania 2021–2027 państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystywać Europejski Fundusz Społeczny Plus, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne fundusze unijne, w tym Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a także program InvestEU ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 ⁽⁴⁰⁾, w celu wspierania wysokiej jakości zatrudnienia i inwestycji społecznych, zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, przeciwdziałania dyskryminacji, zapewniania dostępności i włączenia społecznego oraz promowania możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników, uczenia się przez całe życie oraz wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dla wszystkich, w tym umiejętności cyfrowych, tak by wyposażyć ich w wiedzę i kwalifikacje wymagane w gospodarce cyfrowej i zielonej. Państwa członkowskie mają także w pełni korzystać z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 ⁽⁴¹⁾, aby wspierać pracowników zwalnianych wskutek restrukturyzacji na dużą skalę, takich jak w wyniku pandemii COVID-19, transformacji społeczno-gospodarczych będących skutkiem globalnych trendów oraz zmian technologicznych i środowiskowych. Choć zintegrowane wytyczne skierowane są do państw członkowskich i Unii, ich realizacja powinna przebiegać w partnerstwie z wszystkimi władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz w ścisłej współpracy z parlamentami, a także z partnerami społecznymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

- (15) Komitet ds. Zatrudnienia i Komitet Ochrony Socjalnej mają monitorować wdrażanie stosownych polityk w świetle wytycznych zgodnie ze swoimi uprawnieniami, których podstawa została określona w Traktacie. Komitety te i inne organy przygotowawcze Rady zaangażowane w koordynację polityk gospodarczych i społecznych mają ściśle ze sobą współpracować. Należy utrzymać dialog merytoryczny między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, w szczególności w kwestii wytycznych państw członkowskich.

(16) Zasięgnięto opinii Komitetu Ochrony Socjalnej,

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do zasobów dodatkowych i przepisów wykonawczych w celu zapewnienia pomocy na wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność (REACT-EU) (Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 30).

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/562 z dnia 6 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do działań polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE) (Dz.U. L 109 z 8.4.2022, s. 1).

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/613 z dnia 12 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do zwiększonych płatności zaliczkowych z zasobów REACT-EU oraz ustanowienia stawki jednostkowej (Dz.U. L 115 z 13.4.2022, s. 38).

⁽⁴⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1309/2013 (Dz.U. L 153 z 3.5.2021, s. 48).

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich, określone w załączniku do decyzji (UE) 2022/2296, zostają utrzymane na rok 2023, a państwa członkowskie uwzględniają je w swoich politykach zatrudnienia i programach reform.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 9 października 2023 r.

W imieniu Rady
Przewodnicząca
Y. DÍAZ PÉREZ
